

Centrum West

Concept gebiedsagenda 2019

Gebiedsagenda 2019 tot 2022 Centrum West

Inleiding

Voor u ligt de gebiedsagenda 2019-2022 van gebied Centrum West. De gebiedsagenda voor de komende vier jaar is gemaakt door de gemeente Amsterdam samen met bewoners, ondernemers, instellingen en andere partijen. We gebruiken de agenda om de gebiedspecifieke opgaven goed mee te laten wegen in beleidskeuzen die wij als stad maken. Op basis van de gebiedsanalyse, het coalitieakkoord en participatie met bewoners en betrokken partijen zijn de ontwikkelingen, opgaven en kansen van een gebied vertaald naar prioriteiten en doelstellingen. Hiermee signaleren de stadsdelen wat er buiten speelt en leeft en agenderen we de belangrijkste opgaven in gebied Centrum West. Deze gebiedsagenda laat zien wat we de komende vier jaar gezamenlijk willen bereiken. In de gebiedsplannen zijn de prioriteiten en doelstellingen vertaald naar concrete activiteiten.

Aanleiding

Een nieuw Amsterdams stadsbestuur betekent ook nieuwe gebiedsagenda's voor alle gebieden in de stad. In een gebiedsagenda staan de prioriteiten van een gebied voor een periode van 4 jaar: waar willen bewoners, ondernemers, partners en de gemeente in een gebied aan werken de komende jaren?

De basis voor de gebiedsagenda is de gebiedsanalyse. De gebiedsanalyse beschrijft eens in de vier jaar een gebied op basis van statistieken, onderzoeken en de kennis van de professionals die in de gebieden werken. De gebiedsanalyse beschrijft in het kort de situatie op een groot aantal thema's, variërend van de bevolkingsontwikkeling tot de toenemende drukte in de stad. In de gebiedsanalyse worden de belangrijkste onderwerpen in een gebied zichtbaar. Deze onderwerpen worden "getoetst" onder andere in de online buurtenquête en tijdens gesprekken met bewoners, ondernemers en andere betrokkenen.

Uit de gebiedsanalyse, de online buurtenquête, en de verschillende gesprekken zijn prioriteiten opgesteld voor de gebiedsagenda. De prioriteiten zijn een weergave van de belangrijkste opgaven in een gebied. Iedere prioriteit is vertaald in maximaal vier doelstellingen.

Totstandkoming van de gebiedsagenda samen met bewoners en ondernemers

Online buurtenquête

Om te achterhalen wat er in de buurten van stadsdeel Centrum leeft voert Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) sinds 2015 op verzoek van stadsdeel Centrum jaarlijks de Buurtenquête uit. In deze enquête worden vragen gesteld over uiteenlopende onderwerpen, een enkele keer worden vragen uit eerdere edities herhaald om vergelijkingen in de tijd mogelijk te maken.

De ervaringen, meningen en suggesties van bewoners, ondernemers en mensen die in het Centrum werken zorgen samen voor een goed beeld van wat er leeft in de buurten van het stadsdeel.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 8 mei tot en met 5 juni 2018. Respondenten konden de vragenlijst invullen als bewoner, ondernemer, of werkende in de buurt. In totaal hebben 4.895 mensen uit stadsdeel Centrum aan het onderzoek meegedaan.

Als eerste kregen respondenten de gelegenheid aan te geven welk probleem of welke zaak de gemeente als eerste zou moeten aanpakken in de buurt. Van de 2568 respondenten uit Centrum-West hebben er 113 geen antwoord gegeven op deze vraag (4%). De antwoorden die gegeven zijn hebben betrekking op alom bekende problemen in de binnenstad zoals de aanpak van (overlast van) drukte, het tegengaan van eenzijdig winkelaanbod, handhaving tegen overlast gevend gedrag in de openbare ruimte (van bijvoorbeeld fietsers, voetgangers, toeristen, mensen met psychische- of psychiatrische problemen), de aanpak van drank- en drugs gerelateerde overlast, het tegengaan van overlast van het autoverkeer (inclusief taxi's, toeristenbussen en vrachtverkeer en de wens voor een autoluwe binnenstad), de aanpak van vervuiling, geluids- of stankoverlast, en overlast van illegale vakantieverhuur. Kortom: allerlei zaken die de leefbaarheid van het Centrum moeten of op z'n minst zouden kunnen verbeteren.

bron: OIS

In het algemeen geldt dat hoger opgeleiden en mensen met een Nederlandse herkomst meer dan andere groepen bereid zijn om aan onderzoek mee te werken. Dit geldt ook voor de leden van het online bewonerspanel van OIS en voor de respondenten die via de open link aan het onderzoek

hebben meegewerkt. Verder geldt dat beide groepen waarschijnlijk meer dan gemiddeld betrokken zijn bij de stad. De methodes die zijn gebruikt om de data te verzamelen in het huidige onderzoek leiden maar gedeeltelijk tot een representatief beeld van alle Amsterdammers.

Participatie

Op verschillende manieren zijn bewoners en ondernemers betrokken bij het tot stand komen van de gebiedsagenda. Natuurlijk wordt hierbij gebruik gemaakt van digitale kanalen zoals de online buurtenquête, de Stem van Centrum, facebook, twitter en de website, maar bewoners, ondernemers en niet te vergeten professionals zoals wijkagenten en buurtwerkers worden ook actief en direct benaderd om mee te denken. Voor de gebiedsagenda is dat gebeurd in de verschillende buurgesprekken (bijeenkomsten in vijf buurten in het westelijk deel van Centrum West), in reguliere buurt-overleggen en in verschillende buurt-overleggen die ad-hoc of op projectbasis plaatsvinden. Bij alle BIZ-verenigingen en winkelstraatmanagers is geïnventariseerd wat zij van belang vinden voor gebiedsagenda en gebiedsplan. Buiten deze enigszins formele weg van participatie is er met nadruk ook een meer informele weg. De makelaars van de Gebiedsteams zijn de 'ogen en oren' op straat en onderhouden goede banden met zeer veel betrokkenen in de buurten, zij zijn daar een 'bekend gezicht' en krijgen op die manier een schat aan informatie over wat betrokkenen belangrijk vinden voor hun buurten in het komende jaar (en daarna).

Stem van Centrum – in gesprek met de stadsdeelcommissie

Op maandag 17 september heeft de stadsdeelcommissie een Stem van Centrum avond georganiseerd. Op deze avond zijn door de stadsdeelcommissie 70 één op één gesprekken gevoerd met bewoners en ondernemers en hebben 13 bewoners en ondernemers "op de zeepekist" hun zorgen en ideeën met de stadsdeelcommissie gedeeld. Ook deze input is verwerkt.

Participatie en democratisering

Samen maken we Amsterdam. Bewoners hebben net zulke goede, zo niet betere, ideeën als het stadsbestuur. Wij streven naar een open en transparant bestuur, een naar buiten gerichte organisatie die open staat voor maatschappelijk initiatief en een gebiedsgerichte werkwijze. We voelen het als onze verantwoordelijkheid om de zeggenschap van bewoners te vergroten. Niet door nieuwe stelsels maar door met de stad het gesprek en debat aan te gaan over hoe dat kan. (*Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente, een nieuw geluid*).

De komende vier jaar werkt stadsdeel Centrum mee aan de ambitieuze agenda voor democratische vernieuwing van de stad. We ontwikkelen een programma waarbij wordt geëxperimenteerd met nieuwe vormen van participatieve en representatieve democratie. Het doel hierbij is dat bewoners en ondernemers een grotere zeggenschap krijgen over hun directe omgeving.

Een grotere zeggenschap over je eigen omgeving start met toegankelijke informatie. Stadsdeel Centrum zorgt er daarom voor dat alle inwoners en bewoners tijdig toegang krijgen tot belangrijke

informatie. Bewoners worden hierdoor in staat gesteld om beleid beter te volgen en gericht input te kunnen leveren.

Het versterken van participatie, wordt ingezet op vier manieren:

1. De besluitvorming over besteding van bepaalde middelen wordt bij bewoners zelf neergelegd. Hierbij gaat het om experimenten met buurtrechten en buurtbudgetten. Het stadsdeelbestuur kan (binnen kaders), in overleg met de buurt, besluiten over de bestemming. In 2019 starten we met een experiment buurtbudget.
2. Buurtinitiatieven krijgen alle ruimte en we onderzoeken hoe we deze beter kunnen ondersteunen. Hierbij kunnen de buurtinitiatieven een beroep doen op het fonds voor maatschappelijk initiatief en voor kleinschalige initiatieven op het budget buurtinitiatief van het stadsdeel zelf.
3. Experimenten met nieuwe manieren van communiceren en informatie ophalen. Het gaat hierbij om het ontwikkelen van nieuwe digitale platforms en apps om de mening van bewoners en ondernemers op te halen.
4. Meer nog dan nu worden bewoners en ondernemers betrokken bij planvorming en de ontwikkeling van nieuw beleid.

Gebiedsbeschrijving

Centrum-West omvat het oudste deel van Amsterdam: de beide Burgwallen (Oude Zijde en Nieuwe Zijde). Daarnaast vallen Grachtengordel-West, De Jordaan en de Haarlemmerbuurt incl. Westerdok/IJdok en de Westelijke Eilanden onder dit gebied.

Centrum-West is het drukste gebied van Amsterdam met een mix van verschillende stedelijke functies op een klein oppervlak: wonen, werken, studeren en recreëren. De druk op het gebied neemt elk jaar toe: er komen meer banen, winkels, hotelkamers en bezoekers bij. In het gebied bevinden zich concentraties van bedrijven, kantoren en onderwijsinstellingen, evenals de bekendste toeristische trekpleisters (rondvaartboten, Anne Frankhuis, Red Light District enz.) en winkelgebieden (zoals Kalverstraat, Nieuwendijk, Haalemmerstraat/dijk/plein en de 9-straatjes) in combinatie met horeca. Vooral op de Burgwallen moeten winkels, horeca, bedrijvigheid, toerisme en bewoners de beperkte ruimte delen. Alle voorzieningen maken het gebied aantrekkelijk, maar de almaar toenemende drukte gaat ten koste van de leefbaarheid in de buurt. De tevredenheid met de eigen buurt neemt hier af. De Grachtengordel-West met zijn grote statige grachtenpanden is altijd een rijke woonbuurt geweest. De Haarlemmerbuurt en de Jordaan zijn vooral woongebieden, de Jordaan is de dichtst bebouwde en bevolkte buurt van het Centrum, maar heeft ook het grootste aantal bedrijfsvestigingen.

Prioriteit 1 Verbeteren van de leefbaarheid

Toerisme hoort bij het internationale karakter van Amsterdam en dat moeten we blijven koesteren. Maar tegelijkertijd worden de positieve kanten van het toerisme, als werkgelegenheid en inkomsten voor de stad, steeds meer overschaduwed door negatieve gevolgen. Overlast, drukte en afval maken dat de leefbaarheid van sommige buurten ernstig onder druk staat.

(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)

Plan van Aanpak Rembrandtplein, Leidseplein en Wallen

In gebied Centrum West staat de leefbaarheid vooral onder druk in het Wallengebied (Oude en Nieuwe Burgwallen). In dit gebieden is relatief veel overlast van groepen, dronken mensen op straat en horeca. Voor het Wallengebied wordt in 2019 een integraal plan van aanpak gemaakt en vastgesteld. Het plan bevat maatregelen om op korte, middellange en lange termijn de leefbaarheid in de uitgaansgebieden structureel te verbeteren. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar meer inzet van reiniging, hosts en handhaving maar juist gezocht naar samenwerking met ondernemers en het overzichtelijker inrichten van de pleinen. Naast het Plan van Aanpak Uitgaanspleinen en Wallen wordt onderzoek gedaan naar fundamenteelere maatregelen tegen de drukte en overlast in de binnenstad.

Doelstelling 1.1 Minder overlast van personen-, groepen, horeca- en drugsoverlast

Centrum-West is het drukste gebied van de stad. In alle wijken is de verblijversdichtheidsindex veel hoger en veel sterker toegenomen dan gemiddeld. Er is veel overlast van personen-, groepen-, horeca- en drugsoverlast. Op de Burgwallen Oude en Nieuwe Zijde is de drukte het grootst en het sterkst toegenomen. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum West).*

Doelstelling 1.2 Minder overlast van activiteiten in de openbare ruimte die uitsluitend gericht zijn op toeristen en bezoekers

Ruim de helft van de respondenten in Centrum-West heeft wel eens overlast van personen in de buurt (56%). In de Burgwallen heeft (bijna) twee derde van de ondervraagden hier wel eens last van. Degenen die wel eens overlast van personen in de buurt ervaren, geven aan dat ze de meeste overlast van toeristen hebben in Centrum-West (44%), met name in de Grachtengordel West en de Burgwallen Oude Zijde doet de overlast van toeristen zich vaker voor dan in de andere wijken. Op de tweede plaats komt de overlast van horecabezoekers (16% in Centrum-West). Ook hier geldt dat deze vorm van overlast zich vaker voordoet in de Burgwallen (zowel Oude – als Nieuwe Zijde), maar ook in de Jordaan, terwijl dit nauwelijks speelt in de Haarlemmerbuurt. In de online buurtenquête wordt aangegeven dat de bierfiets nu veel overlast veroorzaakt op de Westerdoksdijk en IJdok in de Haarlemmerbuurt. *(Bron: Online buurtenquête 2018)*

Doelstelling 1.3 Een schonere openbare ruimte

Eén op de vijf respondenten geeft aan overlast van vuil op straat te ervaren. Bij overlast van vuil op straat gaat het om op verkeerde tijden aangeboden vuilnis (onder andere door Airbnb-toeristen), de hoeveelheid afval van de horeca, zwerfvuil, het niet tijdig ophalen van het vuil of vogels die vuilniszakken open trekken, en de overlast van mensen die hun behoefte in het portiek doen. *(Bron: Online buurtenquête 2018)*

In de binnenstad mogen bewoners hun vuilniszakken twee keer per week langs de kant van de weg zetten. Het stadsdeel kent per wijk verschillende ophaaltijden waarop het huisvuil kan worden aangeboden. Ruim de helft van de bewoners en ondernemers kent plaatsen in Centrum-West waar afval buiten reguliere ophaaltijden geplaatst wordt (55%). Veel vuilniszakken worden open gepikt door vogels waardoor het vuil zich verspreidt. *(Bron: Online buurtenquête 2017)*

Doelstelling 1.4 Bewoners ervaren minder overlast van gebruikers van het water

De ergernis van bewoners over overlast op het water is de laatste jaren fors toegenomen. De open boten die in en rond het weekend met luide muziek door de binnenstad varen, zijn uitgegroeid tot één van de symbolen van de drukte discussie. Het aantal vergunde passagiersvaartuigen is de laatste drie jaar bijna verdriedubbeld en afhankelijk van juridische procedures kan dit aantal ook nog toenemen voor boten van boven de 14 meter. Er is een toenemend aantal klachten en rondom op- en afmeerlocaties ontstaan toeristische hubs. Daarnaast is er veel overlast van het “proppen”, het op straat werven van klanten.

Prioriteit 2 Verduurzamen van de omgeving

Wij zijn de eerste generatie die de gevolgen van klimaatverandering merkt en de laatste generatie die er wat aan kan doen. Als we willen dat Amsterdam bij haar achthonderdste verjaardag nog altijd in blakende gezondheid verkeert, moeten we nu stevige keuzes durven maken. We streven ernaar om de groene koploper van Nederland en Europa te worden. Het vraagt dat we kiezen voor aardgasvrije wijken, voor verdere verduurzaming en energiebesparing en het verbeteren van de luchtkwaliteit. Juist omdat we de openbare ruimte met steeds meer Amsterdammers delen, moet die groen en gezond zijn. *(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)*

Pilot afvalinzameling door één inzamelaar Negen Straatjes

Vanaf mei 2019 wordt in de praktijk getest in hoeverre het opheffen van het onderscheid tussen huishoudelijk- en bedrijfsafval en het verplicht coördineren van inzamelingsactiviteiten bijdraagt aan een leefbare omgeving. De pilot heeft een looptijd van 5 jaar.

Doelstelling 2.1 De openbare ruimte is beter ingericht om de verwachte wateroverlast, droogte en hittestress op te vangen

Centrum-West heeft van alle gebieden het minste groen. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum West)*. In de online buurtenquête wordt door de respondenten aangegeven dat de omgeving vooral versteend is in plaats van groen. *(Bron: Online buurtenquête 2018)*. In een versteende omgeving zoals Centrum-West draagt groen bij aan een prettige leefomgeving waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Er valt extra winst te behalen door bij de aanleg (en beheer) ook de vraag te stellen welke bijdrage dit groen kan leveren aan een stad die voorbereid is op klimaatveranderingen. Door steen te vervangen voor groen kan wateroverlast beperkt worden. Groen biedt schaduw bij zeer warme weersomstandigheden. In de toekomst worden meer oplossingen verwacht.

Doelstelling 2.2 Het verminderen van het aantal (vervuilende) vervoersbewegingen voor een betere luchtkwaliteit

De gemiddelde stikstofdioxide concentratie in dit gebied is 31 µg/m³. Dit is onder de Europese norm van 40 µg/m³. Er is een aantal buurten waar de concentratie op bepaalde meetpunten hoger is dan 35 µg/m³. Dat zijn Kop Zeedijk, Stationsplein, Hemelrijk, Spuistraat Noord, Spuistraat Zuid, Kalverdriehoek, Leliegracht, Felix Meritisbuurt en Haarlemmerbuurt Oost. In gebied West zijn er geen locaties waar de Europese norm voor stikstofdioxide en fijnstof wordt overschreden. Het verminderen van (zwaar) dieselverkeer zorgt wel voor verbetering van luchtkwaliteit.

Doelstelling 2.3 Meer (volledig uitstootvrij) goederenvervoer over het water voor een betere luchtkwaliteit

Amsterdam is een waterstad. Rond de 35% van het oppervlak van de stad bestaat uit water. Met jaarlijks zo'n 4,8 miljoen bezoekers is de rondvaart door de grachten en over het IJ één van de meest bezochte attracties van het land. Op het IJ krioelt het van de binnenvaartschepen, veerponten en cruiseschepen. De grachtengordel is UNESCO-werelderfgoed. De grachten worden op zomerse dagen druk bevaren door pleziervaartuigen. De verdere groei van het aantal bewoners en bezoekers zorgt voor meer druk op de openbare ruimte en dus ook op het water en de oevers. *(Bron: Watervisie Amsterdam 2040)* Er is potentie voor vervoer over water voor met name bouwmaterialen, zakelijke afvalstromen en drankenleveringen aan de horeca. Deze goederenstromen zijn samen verantwoordelijk voor ongeveer 30 procent van de vrachtwagens in de Amsterdamse binnenstad *(Bron: Artikel Logistiek 2016)*

Doelstelling 2.4 het verduurzamen van de gebouwde omgeving

Amsterdam heeft samen met Nuon, Alliander/Liander, de corporaties en het Rijk een Citydeal gesloten. Dit is een samenwerkingsprogramma voor een stad zonder aardgas, mét CO₂-arme warmtevoorziening in 2050 en met het omzetten van 100.000 bestaande woningen naar een aardgasloze energievoorziening tussen 2018 en 2040. Daarvoor worden eerst proefprojecten gedaan, ook in Centrum. De gemeente voert bewustwordingscampagnes en ondersteunt initiatieven uit de buurt.

Prioriteit 3 Meer ruimte voor voetgangers en fietsers

Niemand kan er om heen, het wordt steeds drukker in de stad. De stad slibt langzaam dicht. Fietsers en voetgangers hebben te weinig ruimte. Het is tijd voor echte keuzes, waarin we voorrang geven aan voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer en waarin Amsterdam autoluw wordt. *(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)*

Onderzoeken autoluw en autovrij

Er wordt onderzoek gedaan naar het autovrij maken van de Wallen met specifieke aandacht voor de Nes, de fietsroute Damstraat en het laad- en losregime op de Noordelijke Burgwallen. Vanuit de Tweede Bloemdwarsstraat komen veel klachten over drukte en sluipverkeer. We gaan onderzoeken wat we eraan kunnen doen.

Doelstelling 3.1 Er rijden minder auto's in de binnenstad

Een groot deel van de openbare ruimte wordt ingenomen door gemotoriseerd verkeer. Vooral in de gebieden die nooit voor de auto zijn bedoeld (19e-eeuwse wijken, de oude binnenstad). Willen we de stad leefbaar en toegankelijk houden, dan moeten we juist de ruimte geven aan spelen, groen en verblijven en moeten we ons zoveel mogelijk verplaatsen met (ruimte)efficiëntere vormen van vervoer. Een belangrijke keuze is om de footprint van de auto in de stad te verkleinen. Centrum-West is het gebied met de hoogste overlast van verkeersdrukke. Bewoners oordelen hierover lager dan gemiddeld. Voor de overlast van verkeersdrukke geeft men een 6,4 versus 7,0 gemiddeld. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum West)*. Iets minder dan de helft van de ondervraagde bewoners in Centrum-West heeft een auto (46%), in de Grachtengordel West ligt dit aandeel beduidend hoger, namelijk op 59% terwijl dat in de Burgwallen Oude Zijde 34% is. Het merendeel van de bewoners heeft in het afgelopen jaar moeite gehad met het vinden van een vrije parkeerplaats in hun buurt: 65% van de 965 bewoners met een auto geeft dit aan. Aan de 149 bewoners die bereid zijn verder weg te parkeren is gevraagd tot hoe ver ze hun auto maximaal willen parkeren ten behoeve van een verbetering van de openbare ruimte in de buurt. Ruim vier

van de tien van deze bewoners in Centrum-West zijn bereid hun auto in een aangrenzende buurt te parkeren, 15% doet dat liever in een straat in de eigen buurt of in een ander stadsdeel binnen de ring. (Bron: *Online buurtenquête 2018*. 22% van de bewoners van Centrum-West heeft een auto.

Doelstelling 3.2 Meer autoluwe of autovrije fietsstraten en fietsroutes waardoor een uitgebreid en logisch fietsnetwerk ontstaat

De ruimte voor fietsers knelt en leidt tot stress en de drukte vooral tijdens de spits neemt de drukte vervelende vormen aan. Door de groei en de verdichting van de stad is de opgave op het gebied van bereikbaarheid en leefbaarheid urgent. Het aantal verplaatsingen neemt de komende jaren fors toe: zonder ingrijpen gaat het vooral voor fietsers onveilig en oncomfortabel worden en komt de verbondenheid met de regio onder druk te staan. (Bron: *Kernboodschap Autoluw*)

Doelstelling 3.3 Beter benutten van bestaande voetgangersruimte door aanpassingen van beleidsregels, openbare ruimte en handhaving

De loopruimte voor voetgangers wordt overwegend als onvoldoende (34%) of matig (32%) beoordeeld in Centrum-West. Vooral in de Burgwallen Oude Zijde is het slecht gesteld met de ruimte voor voetgangers: 22% beoordeeld die als voldoende tot uitstekend. De meest genoemde redenen waardoor de ruimte voor voetgangers wordt beperkt zijn de geparkeerde fietsen (56%), geparkeerde scooters, brommers en motoren (53%), de inrichting van de straten (bijvoorbeeld smalle stoepen, eveneens 53%), en de grote groepen mensen die in de buurt worden rondgeleid (49%). (Bron: *Online buurtenquête 2018*)

Doelstelling 3.4 Meer voetgangersruimte ten koste van ruimte voor de auto door herinrichtingen

De verblijversdichtheidsindex is een maat die het aantal verblijvers per hectare openbare ruimte beschrijft op een gemiddelde dag in het jaar. Er wordt daarbij gekeken naar het aantal bewoners, werkenden, studenten en bezoekers. Op de Burgwallen Oude Zijde is de verblijversdichtheid het hoogst en het meest gestegen: van 950 naar 1.069. Burgwallen Nieuwe Zijde is de op één na drukste wijk van de stad (525) gevolgd door Grachtengordel West (457). Ook hier steeg de index fors, in Grachtengordel West sneller dan in Burgwallen Nieuwe Zijde (2014: 496 en 411) (Bron: *Gebiedsanalyse 2017 Centrum West*).

Prioriteit 4 Behouden van een gemengd woon- en werkmilieu

De Amsterdamse woningmarkt kookt over. Als gevolg daarvan stijgen de prijzen en staan steeds meer mensen in de rij. Vooral mensen met een laag inkomen en mensen met een middeninkomen komen er op de woningmarkt nauwelijks tussen. Het verdelen van een toenemende schaarste vraagt om regulering; om meer grip van de gemeente op de woningmarkt. *(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)*

Verbod op vakantieverbuur

Aansluitend op en parallel aan de eventuele wijziging van de Huisvestingsverordening in 2020 kan voor gebied West geïnventariseerd worden of het in sommige buurten wenselijk is een algeheel verbod op vakantieverbuur in te stellen.

Doelstelling 4.1 Meer woningen geschikt voor ouderen

Het aandeel 65-plussers neemt al jaren toe en ligt iets boven het stedelijk gemiddelde (14% versus 12%). In Grachtengordel-West (17%), de Jordaan (16%) en sinds kort de Haarlemmerbuurt (15%) wonen meer 65-plussers dan gemiddeld in de stad (12%). De bevolking vergrijsst, maar de woningen zijn vaak niet geschikt (te maken) voor ouderen. Centrum-West telt weinig nultredewoningen (woningen die zonder trap zijn te bereiken en waarvan alle vertrekken gelijkvloers liggen) (14% versus 26% gemiddeld in de stad). Bewoners vinden hun woning minder vaak geschikt om oud in te worden (32% versus 40% gemiddeld in Amsterdam). Het aandeel ouderen (65+) dat de woning geschikt vindt om oud in te worden neemt af, van 56% in 2011 tot 46% in 2015. Wellicht dat deze groep 65+ers ouder wordt en merkt dat het niet altijd meer gaat. De verhuisgeneigdheid onder ouderen neemt niet toe en is gemiddeld (13% versus 12%). In de Jordaan willen ouderen wel relatief vaak verhuizen (18%). Met name in de Burgwallen en de

Jordaan vindt men de woning minder vaak geschikt voor ouderen (23%-30%). (Bron: *Gebiedsanalyse 2017 Centrum West*)

Doelstelling 4.2 Minder vakantieverhuur van woningen zodat woningen daadwerkelijk als woning worden gebruikt

In Centrum-West worden per 100 woningen ongeveer zeven woningen aangeboden op AirBnB en soortgelijke platforms. Het aanbod is daarmee relatief groot en samen met Oud-West/De Baarsjes het hoogst van de stad (gemiddeld 4 per 100 woningen).

(Bron: *Gebiedsanalyse 2017 Centrum West*)

Centrum zet het langjarige programma “wonen boven bedrijven” onverminderd voort. Het stadsdeel wil ook andere maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat woningen ook daadwerkelijk als woning worden gebruikt.

Doelstelling 4.3 Het behouden en realiseren van een gemengde woningvoorraad per buurt

Er is een afname van particuliere sociale huurwoningen en een toename van dure huurwoningen te zien. Centrum-West telt bijna 29.000 woningen, de woningdichtheid is hoog (10.000 woningen per km²). Een groot deel van de woningen wordt door particulieren verhuurd (42%). Drie op de tien (31%) is in eigendom van corporaties en 28% is een koopwoning. Deze verhouding is redelijk stabiel door de tijd en corporaties verhuren hun woningen nagenoeg allemaal in het sociale segment. De particuliere huur wordt wel duurder, het aandeel sociale huur in de particuliere sector nam af van 28% in 2011 naar 22% in 2015. De gemiddelde huur in de vrije sector ligt in Centrum-West op €1.269, hoger dan gemiddeld in de stad (€1.123). De grootste huurstijging is te zien op de Burgwallen en dan met name op de Oude Zijde. Hier nam het aandeel sociale huur af van 61% in 2011 naar 42% in 2015. Van alle woningen is in 2015 12% een huurwoning in het duurdere segment en heeft een huur hoger dan € 971. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 2011 en twee keer zo veel als gemiddeld in de stad. Burgwallen Oude Zijde heeft het grootste en snelst stijgende aandeel dure huurwoningen (25%). Daarna volgen Grachtengordel-West (17%) en Burgwallen Nieuwe Zijde (15%). (Bron: *Gebiedsanalyse 2017 Centrum West*)

Doelstelling 4.4 Meer maatschappelijke voorzieningen voor bewoners

Vanuit de sociale basis worden in alle wijken bepaalde voorzieningen noodzakelijk geacht voor het goed functioneren van de dragende samenleving en die toegankelijk zijn voor alle bewoners.

(Bron: Stedelijk kader Afspraken basisvoorzieningen in de stadsdelen 2017-2018)

Maatschappelijke voorzieningen (zowel fysiek als in de vorm van activiteiten) dragen bij aan het versterken van het gebied of wijk waar men woont. Een sterke samenleving met veel actieve bewoners en organisaties levert een belangrijke bijdrage bij aan het welzijn van bewoners en de leefbaarheid in de buurt.

Prioriteit 5 Verbeteren en versterken van de buurteconomie

We willen de lokale en buurteconomie versterken en investeren in de positie van het Midden en Klein Bedrijf. We willen het instrumentarium om leegstaande winkels tegen te gaan verder uitbreiden. Als het nodig is benutten we de mogelijkheid om strategisch vastgoed in te zetten. We hebben aandacht voor de verdwijnende functie van markten en kijken hoe we die kunnen versterken. *(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)*

Brancheringsadviescommissie

Faciliteren van een brancheringsadviescommissie in de Spuibuurt met de BIZ, eigenaren, stadsdeel en CentrumXL met als doel: kennisuitwisseling, informatieoverdracht en beeldvorming over de gewenste branchering.

Doelstelling 5.1 Een meer divers winkelaanbod

In 2016 doet 85% van de bewoners hun dagelijkse boodschappen in hun eigen gebied en 43% voor de niet-dagelijkse boodschappen. De daling ten opzichte van 2014 (niet-dagelijkse boodschappen was 57%) komt doordat meer bewoners kleding en schoenen via internet bestellen, producten waar het kernwinkelapparaat sterk op leunt. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum West)*.

Rond de zestig procent van de ondervraagden in de Burgwallen Oude Zijde (A00), Burgwallen Nieuwe Zijde (A01) en Grachtengordel West (A02) wil een bakkerij in de buurt, in de Haarlemmerbuurt (A05) en de Jordaan (A06) is de behoefte hieraan een stuk kleiner (tussen 35%

en 41%). Ook een slagerij en viswinkel zijn volgens de respondenten goede aanvullingen op het winkelaanbod. Het verschil tussen huidige en gewenste situatie is vooral op de Burgwallen Oude Zijde het grootst. Respondenten gaan aan dat er beslist geen winkels die op toeristen gericht zijn bij mogen komen. *(Bron: Online buurtenquête 2018)*. De gemeente richt zich vooral op het tegengaan van detailhandel in toeristische producten.

Doelstelling 5.2 Betere aansluiting van de markten en de straathandel op de behoefte van de Amsterdammers

Variatie in het aanbod is een belangrijke factor in het functioneren van markten. Cruciaal is dat de samenstelling en kwaliteit van het marktaanbod in afstemming zijn met de wensen van consumenten. In sommige buurten is dat het aanbieden van exclusieve producten van een hoge kwaliteit, terwijl op andere plaatsen prijs een belangrijke(re) factor is. Ook blijkt dat variatie (in het eetbare productaanbod) van grote invloed is op de waardering van de betreffende markt. Hoe meer variatie, hoe leuker men de markt vindt. In de binnenstad bestaat een breed scala aan periodieke markten met een aanbod van niet-dagelijkse artikelen, zoals boeken, platen, kunst, antiek en curiosa. Denk de boekenmarkt op het Spui en biologische markt op de Noordermarkt. Deze gespecialiseerde non-food themamarkten dragen in potentie bij aan de gewenste hoogwaardigheid en diversiteit van het detailhandelsaanbod. De markten op de Noordermarkt, Lindengracht en Westerstraat worden door bezoekers beoordeeld met een 8,3 een 7,8 en een 7,8. *(Bron: Onderzoek markten 2017)*

Prioriteit 6: Meer bewoners doen actief mee in de samenleving

Gezondheid is ons grootste goed. Je gezond voelen, controle over je eigen leven hebben en meedoen in de maatschappij is voor iedereen belangrijk. Wij willen hulp en zorg bieden aan wie dat nodig heeft en zorgen dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen. Helaas zijn er in Amsterdam nog grote verschillen in gezondheid. Lager opgeleiden krijgen gemiddeld 19 jaar eerder te maken met gezondheidsklachten dan hoger opgeleiden. Het aanpakken van ongelijkheid in gezondheid heeft voor ons daarom grote prioriteit (*Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid*).

"Bewonerscentrum" op de Wallen

In 2018 is als 'pop up' in de Lange Nieuwe een tijdelijk bewonerscentrum gestart, mede in het kader van de 'Live Here' campagne. Dankzij de inzet van vrijwilligers uit de buurt heeft het centrum kunnen draaien. Omdat pandeigenaar 1012Inc het pand gaat renoveren, moet het bewonerscentrum weg uit de huidige locatie. Behoud is wenselijk. We gaan daarom onderzoeken of het haalbaar is het centrum voort te zetten op een andere locatie en in definitievere vorm.

Doelstelling 6.1 Meer kansen jeugd en jongeren

De 4e-klassers (15-16 jarigen) uit dit gebied roken en/of gebruiken relatief vaak cannabis: 14% rookt 1x per maand of vaker (Amsterdam: 9%) en voor cannabis is dit 12% (Amsterdam: 7%). Het alcoholgebruik (1x per maand of meer) ligt met 28% ook ver boven het stedelijk gemiddelde (12%). Relatief veel 4e-klassers zijn wel eens gedwongen tot een seksuele handeling (2016: 5% versus 3% gemiddeld). In de Haarlemmerbuurt ligt het aandeel laagopgeleide schoolverlaters met 10% boven het gemiddelde. (*Bron: Gebiedsanalyse Centrum West 2017*)

Doelstelling 6.2 Meer mensen zorgen voor elkaar en hun omgeving

In het beeld van 2022 dat ons voor ogen staat, zien we dat verschillen in de stad leidend zijn voor investeringen in de sociale basis en voor de inzet van zorg en ondersteuning. In kwetsbare gebieden investeren we daarom meer in collectieve voorzieningen, stimuleren we maatschappelijk initiatief en plegen we meer gerichte inzet vanuit zorg en ondersteuning. De sociale basis en de samenwerking tussen hulpverleners zijn dan optimaal geregeld. De zorg en ondersteuning wordt eenvoudiger en herkenbaarder georganiseerd. De Amsterdammer weet gemakkelijker zijn weg te vinden en de professionals weten elkaar gemakkelijker te vinden. *(Bron: doorontwikkeling sociaal domein).*

Doelstelling 6.3 Meer ontmoetingsplaatsen door herinrichting van speeltuinen

Speeltuinen zijn bruisende plekken waar kinderen zich heerlijk uit kunnen leven. Deze uitdagende speeltuinen bieden meer. Ze zijn ook een ontmoetingsplaats voor kinderen, ouders, burens, vrijwilligers en werkers van diverse (in)formele organisaties in de wijk. De betrokkenheid van de buurtbewoners bij deze ontmoetingsplaatsen in de buurt versterkt de verbinding met elkaar, heeft een positieve invloed op de sfeer in de wijk en bevordert de leefbaarheid voor jong en oud. *(Bron: Website Dock)*